

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2020

YEARBOOK

2020

ГОДИНА 11
БРОЈ 15

VOLUME XI
NO 15

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2020
YEARBOOK
2020

ГОДИНА 11
БР. 15

VOLUME XI
NO 15

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

ГОДИШЕН ЗБОРНИК ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

За издавачот:

вонр. проф. Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Блажо Боев

проф. д-р Лилјана Колева-Гудева

проф. д-р Виолета Димова

вонр. проф. Драгана Кузмановска

проф. д-р Луси Караниколова -Чочоровска

проф. д-р Светлана Јакимовска

проф. д-р Ева Ѓорѓиевска

Редакциски одбор

- проф. д-р Ралф Хајмрат – Универзитет од Малта, Малта
проф. д-р Нечати Демир – Универзитет од Гази, Турција
проф. д-р Ридван Џанин – Универзитет од Едрене, Турција
проф. д-р Стана Смиљковиќ – Универзитет од Ниш, Србија
проф. д-р Тан Ван Тон Та – Универзитет Париз Ест, Франција
проф. д-р Карин Руке Бритен – Универзитет Париз 7 - Дени Дидро, Франција
проф. д-р Роналд Шејфер – Универзитет од Пенсилванија, САД
проф. д-р Кристина Кона – Хеленски Американски Универзитет, Грција
проф. д-р Златко Крамариќ – Универзитет Јосип Јурај Штросмаер, Хрватска
проф. д-р Борјана Просев-Оливер – Универзитет во Загреб, Хрватска
проф. д-р Татјана Ѓуришиќ-Бекановиќ – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
проф. д-р Рајка Глушица – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
доц. д-р Марија Тодорова – Баптистички Универзитет од Хонг Конг, Кина
доц. д-р Зоран Поповски – Институт за образование на Хонг Конг, Кина
проф. д-р Елена Андонова – Универзитет „Неофит Рилски“, Бугарија
м-р Диана Мистреану – Универзитет од Луксембург, Луксембург
проф. д-р Зузана Буракова – Универзитет „Павол Јозев Сафарик“, Словачка
доц. д-р Наташа Поповиќ – Универзитет во Нови Сад, Србија

проф. д-р Светлана Јакимовска, доц. д-р Марија Кукубајска, проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска, проф. д-р Ева Ѓорѓиевска, проф. д-р Махмут Челик, проф. д-р Јованка Денкова, проф. д-р Даринка Маролова, Доц. д-р Весна Коцева, виш лектор м-р Снежана Кирова, виш лектор м-р Наталија Поп-Зариева, лектор д-р Надица Негриевска, виш лектор м-р Марија Крстева

Главен уредник

проф. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

проф. д-р Ева Ѓорѓиевска

Јазично уредување

Лилјана Јовановска

(македонски јазик)

виш лектор м-р Биљана Иванова, виш лектор м-р Крсте Илиев,

виш лектор м-р Драган Донеv

(англиски јазик)

Техничко уредување

Сања Гацов

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ -Штип

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ 10-А п. факс 201, 2000 Штип

Република Северна Македонија

YEARBOOK FACULTY OF PHILOLOGY

For the publisher:

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Editorial board

Prof. Blazo Boev, PhD

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD

Prof. Violeta Dimova, PhD

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Editorial staff

Prof. Ralf Heimrath, PhD— University of Malta, Malta

Prof. Necati Demir, PhD— University of Gazi, Turkey

Prof. Rıdvan Canım, PhD— University of Edrene, Turkey

Prof. Stana Smiljkovic, PhD— University of Nis, Serbia

Prof. Thanh-Vân Ton-That, PhD— University Paris Est, France

Prof. Karine Rouquet-Brutin PhD— University Paris 7 – Denis Diderot, France

Prof. Ronald Shafer PhD— University of Pennsylvania, USA

Prof. Christina Kona, PhD— Hellenic American University, Greece

Prof. Zlatko Kramaric, PhD— University Josip Juraj Strossmaier, Croatia

Prof. Borjana Prosev – Oliver, PhD— University of Zagreb, Croatia

Prof. Tatjana Gurisik- Bekanovic, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Prof. Rajka Glusica, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Ass. Prof. Marija Todorova, PhD— Baptist University of Hong Kong, China

Ass. Prof. Zoran Popovski, PhD— Institute of education, Hong Kong, China

Prof. Elena Andonova, PhD— University Neofilt Rilski, Bulgaria

Diana Mistreanu, MA— University of Luxemburg, Luxemburg

Prof. Zuzana Barakova, PhD— University Pavol Joseph Safarik, Slovakia

Ass. Prof. Natasa Popovik, PhD— University of Novi Sad, Serbia

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD, Ass. Prof. Marija Kukubajska, PhD,

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD, Prof. Eva Gjorgjievska, PhD,

Prof. Mahmut Celik, PhD, Prof. Jovanka Denkova, PhD, Prof. Darinka Marolova, PhD,

Ass. Prof. Vesna Koceva, PhD, lecturer Snezana Kirova, MA, lecturer Natalija Pop-Zarieva,
MA, lecturer Nadica Negrievska, PhD, lecturer Marija Krsteva, MA

Editor in chief

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Managing editor

Prof. Eva Georgievska, PhD

Language editor

Liljana Jovanovska

(Macedonian language)

lecturer Biljana Ivanova, MA, lecturer Krste Iliev, MA, lecturer Dragan Donev, MA
(English language)

Technical editor

Sanja Gacov

Address of editorial office

Goce Delcev University

Faculty of Philology

Krste Misirkov b.b., PO box 201

2000 Stip, Republic of North Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

Методика на настава по странски јазик

Нина Даскаловска

ТЕОРИЈАТА НА ШЕМА И ПРОЦЕСИТЕ НА ЧИТАЊЕ

Nina Daskalovska

SCHEMA THEORY AND READING PROCESSES 9

Билјана Ивановска, Гзим Цафери

СТАВОВИТЕ НА СТУДЕНТИТЕ ЗА УЧЕЊЕТО НА ДАЛЕЧИНА

ВО ВРЕМЕ НА КОРОНА КРИЗА

Biljana Ivanovska, Gzim Xhaferri

STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS DISTANCE LEARNING 17
DURING THE CORONA CRISIS

Книжевност

Марија Леонтиќ

ЖИВОТОТ И ПОЕЗИЈАТА НА КАТИЦА КУЛАВКОВА

Marija Leontik

LIFE AND POETRY OF KATICA KULAVKOVA 27

Софија Иванова, Ранко Младеноски

СИНОНИМНИТЕ ЛИКОВИ ВО МАКЕДОНСКАТА ДРАМА

МЕЃУ ДВЕТЕ СВЕТСКИ ВОЈНИ

Sofija Ivanova, Ranko Mladenoski

SYNONYMOUS CHARACTERS IN MACEDONIAN DRAMAS
BETWEEN THE TWO WORLD WARS 35

Бобан Перески, Луси Караниколова-Чочоровска

МОРАЛНОТО И НАЦИОНАЛНОТО ДОСТОИНСТВО ВО ДРАМАТА

„КРИВОРАЗБРАНА ЦИВИЛИЗАЦИЈА“ ОД ДОБРИ ВОЈНИКОВ

Boban Pereski, Lusi Karanikolova-Chochorovska

THE MORAL AND NATIONAL DIGNITY IN THE DRAMA
“THE MISUNDERSTOOD CIVILIZATION” BY DOBRI VOJNIKOV 45

Наталија Поп Зариева, Драган Донеv, Крсте Илиев,

Кристина Костова, Марија Крстева

МОКТА НА ОЧИТЕ ВО „ДРАКУЛА“ НА БРАМ СТОКЕР

Natalija Pop Zarieva, Dragan Donev, Krste Iliev, Kristina Kostova, Marija Krsteva

THE POWER OF THE EYES IN BRAM STOKER'S DRACULA 55

Весна Кожинкова

САМОРЕФЛЕКСИВНОСТА НА СКРИЕНАТА КАМЕРА

Vesna Kozinkova

SELF-REFLECTION OF THE HIDDEN CAMERA 63

Преведување

Светлана Јакимовска

ПОСТУЛАТИТЕ НА ПОЛИСИСТЕМСКАТА ТЕОРИЈА И
НЕЈЗИНОТО ВЛИЈАНИЕ ВО ТРАДУКТОЛОГИЈАТА

Svetlana Jakimovska

THE POSTULATES OF POLYSYSTEM THEORY

AND ITS INFLUENCE IN TRADUCTOLOGY 71

Прагматика

Билјана Ивановска, Марија Кусевска

ЈАЗИЧНИТЕ ЕДИНИЦИ КАКО МОДИФИКАТОРИ НА ГОВОРНИОТ ЧИН
ОДБИВАЊЕ КАЈ МАКЕДОНСКИТЕ ИЗУЧУВАЧИ НА ГЕРМАНСКИ
КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК

Biljana Ivanovska, Marija Kusevska

THE MODIFIERS IN THE SPEECH ACT OF REFUSAL IN THE

MACEDONIAN FOREIGN LANGUAGE LEARNERS 83

Марија Кусевска, Билјана Ивановска,

Цвета Мартиновска-Банде, Роберт Јакимов

КОРИСТЕЊЕ ЈАЗИЧНИ КОРПУСИ ЗА НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКИ
И ПЕДАГОШКИ ЦЕЛИ: МАКЕДОНСКИ КОРПУС НА МЕЃУЈАЗИК (МАКОР)

Marija Kusevska, Biljana Ivanovska,

Cveta Martinovska Bande, Robert Jakimov

THE USE OF LANGUAGE CORPORA FOR RESEARCH AND
PEDAGOGICAL PURPOSES: THE MACEDONIAN CORPUS

OF INTERLANGUAGE (MACOR) 91

Бисера Ушинова, Билјана Ивановска

ОСВРТ КОН СТУДИИТЕ ЗА ГОВОРНИОТ ЧИН ОДБИВАЊЕ

Bisera Ushinova, Biljana Ivanovska

LITERATURE REVIEW OF THE SPEECH ACT REFUSAL 99

Осврти / Прегледи

Светлана Јакимовска

ПИРОТ ИЛИ ПИРАТ, КОЛАЖ ИЛИ ПЕЈЗАЖ?

(„Во Лотарингија“, Емануел Рембер, Пагома Прес, Скопје, 2019)

Svetlana Jakimovska

PIROTTE OR PIRATE, COLLAGE OR LANDSCAPE?

(In Lotharingia, Emmanuel Rimbert, Pagoma Press, Skopje, 2019) 111

СТАВОВИТЕ НА СТУДЕНТИТЕ ЗА УЧЕЊЕТО НА ДАЛЕЧИНА ВО ВРЕМЕ НА КОРОНА КРИЗА

Билјана Ивановска¹, Гзим Цафери²

¹Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип
biljana.ivanovska@ugd.edu.mk

²Факултет за јазици, култури и комуникации, Универзитет на Југоисточна Европа, Тетово
g.xhaferri@seeu.edu.mk

Апстракт: Идејата за создавање на овој труд потекна од актуелната ситуација во Р Северна Македонија, а која настана со здравствената криза предизвикана од корона вирусот, која не ја поштеди ниту нашата држава. Целта беше да добиеме претстава за мислењето на студентите со актуелното изведување на наставата во форма на учење на далечина во вонредна состојба, што како метод на учење и изведување на наставата беше донесено со одлука на Владата на Р Северна Македонија, а во склад со вонредната состојба предизвикана од вирусот Ковид-19, кој несомнено промени многу нешта во секојдневието и во секој сегмент од општествениот живот. Корона кризата не го одмина ниту образованието во сите сегменти: во основното, средното, така и во високото образование. Како инструмент за анализа беше користен прашалник со кој добивме слика за мислењето и искуството на студентите кои беа директно вклучени во далечинското учење, за нивните очекувања, предности, но и недостатоци од овој вид учење, како и предлози за подобрување на истото.

Клучни зборови: *учење на далечина, предности, очекувања, електронско учење*

STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS DISTANCE LEARNING DURING THE CORONA CRISIS

Biljana Ivanovska¹, Gzim Xhaferri²

¹Faculty of Philology, “Goce Delcev” University, Stip
biljana.ivanovska@ugd.edu.mk

²South East European University, Tetovo
g.xhaferri@seeu.edu.mk

Abstract: The idea for this paper is to describe the current situation in the Republic of North Macedonia, which was caused by the health crisis, Covid-19, that did not spare our country either. The aim of this research was to get an overview of the students' opinions towards the current teaching-learning process in the form of distance learning in an emergency situation. The online teaching methods was made by a decision of the Government of the R. North Macedonia, and in accordance with the state of emergency caused by the Covid-19 virus, which undoubtedly changed many things in everyday life and in every segment of social life. The corona crisis has not passed the education in all segments: primary, secondary and higher education.

The current research was carried out at the University “Goce Delchev” in Stip, North Macedonia. As a tool for analysis, a student questionnaire, was used to get an overview of the opinions and experiences of students who were directly involved in the process of online learning. Additionally, their expectations, advantages and disadvantages of this type of learning, as well as suggestions for improving it are considered in this paper.

Keywords: distance learning, benefits, University students, expectations, e-learning

1. Вовед

Учењето на далечина (исто така наречено образование на далечина, е-учење, онлајн учење) е форма на едукација во која главните елементи вклучуваат физичка одвоеност на наставникот и студентот за време на наставата и користење на различни технологии за да се олесни комуникацијата помеѓу студентот и професорот, како и комуникацијата помеѓу студентот со своите колеги-студенти (Kaplan, A. M., Haenlein, M. 2016; Honeyman, M; Miller, G., 1993). Учењето на далечина традиционално е фокусирано на ученици, студенти, како и изучувачи на странски јазици, на нерезиденти или поединци во оддалечени региони кои не се во можност да присуствуваат на предавањата. Учењето на далечина може да биде во потполност учење на далечина или пак комбинација од далечинско учење и традиционалните техники кои се применуваат во училиница (хибридно или „блендид“ учење) (Tabor, Sh.W., 2007; Vaughan, N., 2010).

Сепак, учењето на далечина стана основен дел од образованието со тенденција која упатува на постојан раст. Само во високото образование во САД повеќе од 5,6 милиони универзитетски студенти беа запишани на најмалку еден онлајн курс во 2009 година, што претставува зголемување од 1,6 милиони од 2002 година.

Студентите и институциите прифаќаат учење на далечина со добра причина. Универзитетите имаат корист од овој вид учење без да обезбедат училиници и простории за сместување на студентите, а студентите ги искористуваат предностите за да можат да работат каде и кога самите ќе изберат. Различни термини се користат за да се опише феноменот на учење на далечина. Во основа, учењето на далечина (активност на ученикот) и настава на далечина (активност на наставникот) заедно сочинуваат образование на далечина. Вообичаените можности вклучуваат е-учење или онлајн учење, што се користи кога интернетот се користи како медиум; виртуелното учење, што обично се однесува на курсеви поминати надвор од училиницата од страна на ученици од основно или средно училиште (исто така обично со користење на интернетот); образование на далечина, долгогодишен метод со кој индивидуалната настава се спроведува по електронски пат; и отворено учење, систем што е вообичаен во Европа за учење преку „отворен“ Универзитет (електронски достапни услуги на Универзитетите до своите корисници).

2. Емпириско истражување

Како инструмент за анализа беше користен прашалник кој беше поделен по електронски пат на студентите преку платформата Мајкрософт Тимс (Microsoft Teams). Испитаниците беа од прва, втора, трета и четврта година кои студираат на Катедрата по германски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ од Штип, како и студентите од Воената академија „Михаило Апостолски“ која е придружна членка на Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип. Испитаниците беа на возраст од 19 до 27 години и јазично ниво од А2 до Ц1 според Европската референтна рамка за странски јазици.

Студентите дадоа согласност за учество во ова истражување и по електронски пат го пополнија и испратија прашалникот. Беа вклучени вкупно 36 студенти (9 машки и 17 женски испитаници). Според местото на живеење испитаниците потекнуваат од Р Северна Македонија (Штип, Кочани, Радовиш, Велес, Свети Николе, Струмица, Охрид, Тетово), потоа Црна Гора (Подгорица) и Босна и Херцеговина (Вареш).

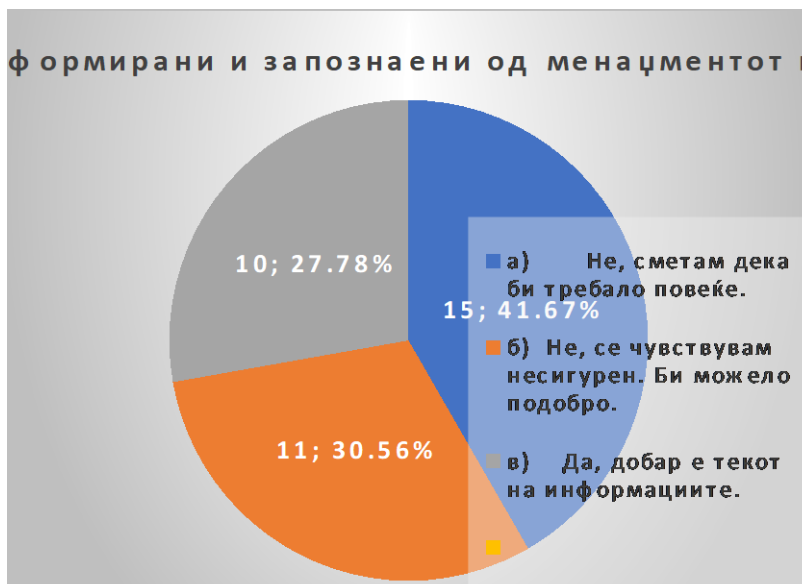
Прашалникот се содржеше од десет (10) прашања кои се однесуваат на далечинското учење и како тоа влијае врз наставата која се изведува во време на корона кризата, која стана закана за целата планета и во време кога беше прогласена пандемија на целата земјина топка. Р Северна Македонија не беше исклучена од зафатеноста од здравствената криза, која наметна промени и во образовниот систем. Во прилог ќе коментираме некои од одговорите во прашалникот кои ни се чинеа дека се интересни за анализа. Прашалникот се состоеше од два дела. Првиот дел опфаќаше општи информации за испитаниците (возраст, пол, место на живеење, мајчин јазик, факултет, универзитет на кој студира испитаникот). Вториот дел содржеше прашања кои се однесуваа на далечинското учење и неговото влијание врз наставниот процес. На прашањето *дали очекувате да се вратите на класична настава по 1 мај, 2020 год.*, 96 % проценти одговориле дека немаат вакви очекувања. На прашањето *како влијае учењето на далечина на напредокот на студирањето*, најголем процент од испитаниците (47 %) одговориле дека овој вид учење нема лошо влијание на развојот на студирањето, а само помал процент одговориле дека се неутрални во својот одговор (41 %). Ниту еден од испитаниците не одговорил дека овој тип на учење предизвикува потешкотии во студирањето, а само 12 % одговориле дека овој тип учење предизвикува значително отежнување на студискиот процес. Следниов дијаграм ја покажува процентуалната застапеност на нивните одговори.

Дијаграм 1.

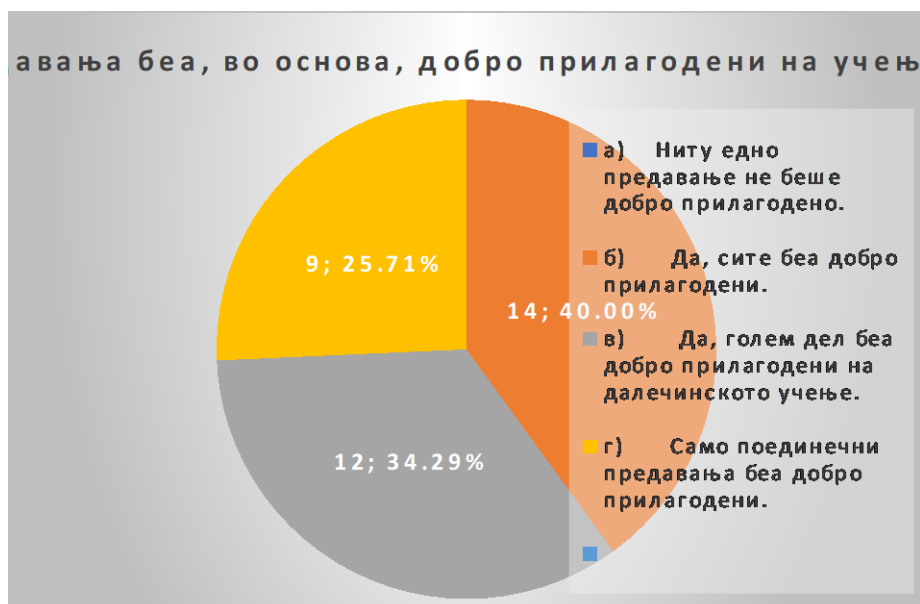
На прашањето дали се согласувате дека добро сте информирани и запознаени за овој вид учење од раководството на Универзитетот, најголем дел од испитаниците (42 %) очекуваат дека би требало повеќе ангажираност од менаџментот на универзитетот, 30 % даваат одговор дека се чувствуваат несигурни околу употребата на оваа платформа/алатка како метод за далечинско учење и дека би требало да бидат подобро информирани, а 28 % одговориле дека протокот на информациите од страна на менаџментот е задоволителен.

Дијаграм 2.

прилагодени на далечинско учење.

Дијаграм 3.

На прашањето *кои форми на далечинско учење ви беа на располагање од наставниот кадар*, најголем дел од испитаниците (33 %) потврдуваат дека предавањата се ставаат во форма на презентации и се изведуваат во живо како предавање преку одредена платформа, помал дел во форма на виртуелни училници, само 15 (22 %) напишале дека користат само одредени платформи за учење, а 9 (13 %) напишале дека наставниците користат само предавање емитувано во живо. 3 % од испитаниците (2) пишуваат дека наставниците користат само мејлови и содржините треба да ги совладаат сами. Само 1 испитаник (2 %) одговорил дека наставниците поставуваат само пишани информации без презентации.

Дијаграм 4.

3. Заклучни белешки

Учењето на далечина има свои предности во споредба со класичната и традиционалната настава која се одвива во училишница. Учењето на далечина нема да го изгуби својот континуитет, актуелност и популарност и во случај на временски непогоди или на пандемии како што е Ковид 19 – напротив, во вакви услови уште повеќе ќе биде користен од страна на наставниот кадар. Бидејќи наставниот кадар на Универзитетот „Гоце Делчев“ веќе подолго време користи алатки и платформи за е-учење, дури и во време на изведување на класична настава, учењето на далечина овозможува флексибилност за студентите, да имаат доволно време за учење, онолку колку што им е потребно и да си ги проверат знаењата после тоа. Ова учење е тесно поврзано со фактот дека учениците имаат пристап до наставниот материјал во секое време и особено е од големо значење за учениците/студентите кои немаат континуитет во учењето, поради електронската достапност на материјалот и на наставниот кадар.

Испитаниците, во основа, се задоволни од учењето на далечина и од начинот како се спроведуваат наставните планови и содржини. Студентите, главно, покажаа дека се задоволни од начинот на организирање и изведување на наставата преку далечинско учење и дека овој вид настава, во принцип, позитивно влијае врз развојниот процес на нивните студии. Од нивните одговори може да се забележи дека овој вид учење не бара поголем напор за усвојување на материјалот, ниту пак посебна временска ангажираност од нивна страна, бидејќи материјалите за предвидените семинари/курсеви постојано се обновуваат и се навремено поставени и достапни од страна на одговорните наставници.

Користена и консултирана литература

Kaplan, Andreas M. & Haenlein, Michael (2016). "Higher education and the digital revolution: About MOOCs, SPOCs, social media, and the Cookie Monster". *Business Horizons*. 59(4):441–50.

Honeyman, M & Miller, G. "Agriculture distance education: A valid alternative for higher education?". *Proceedings of the 20th Annual National Agricultural Education Research Meeting*: 67–73.

Tabor, Sharon W. "Narrowing the Distance: Implementing a Hybrid Learning Model". *Quarterly Review of Distance Education*. IAP. 8 (1): 48–49.

Vaughan, Dr Norman D. (2010). "Blended Learning". In Cleveland-Innes, MF; Garrison, DR (eds.). *An Introduction to Distance Education: Understanding Teaching and Learning in a New Era*. *Taylor & Francis*. p. 165.

O'Malley J, McCraw H. (1999). Students perceptions of distance learning, online learning, and the traditional classroom. *Online J Distance Learning Admin* 1999; 2 (4).

Shachar M, Neumann Y. (2010). Twenty years of research on the academic performance differences between traditional and distance learning: summative meta-analysis and trend examination. *MERLOT J Online Learning Teaching* 2010;6:318–34.

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2020